

Sprawozdanie z działalności Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych w latach 2007–2013

1. Informacje ogólne

1.1. W dniu 21 lutego 2007 r. Rada Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego (WZ UW) utworzyła Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych (CARS) WZ UW jako tzw. „inną... jednostkę, niezbędną do realizacji zadań wydziału” (§ 20 ust. 1 i 2 Statutu UW).

1.2. Utworzenie CARS było uzasadnione przede wszystkim potrzebą skoordynowania działań dość liczного grona pracowników WZ UW zajmujących się – dydaktycznie, badawczo i doradczo (także na rynku) – problematyką antymonopolową (konkurencją rynkową oraz rozwojem i ochroną konkurencji) i regulacyjną (niezależną regulacją sektorową, ze szczególnym uwzględnieniem takich sektorów, jak telekomunikacja, poczta, energetyka, transport kolejowy i lotniczy, media audiowizualne czy usługi finansowe). Założono, że potencjał intelektualny i dotychczasowy dorobek naukowy pracowników WZ UW daje podstawy do stwierdzenia, że właśnie nasz Wydział powinien i może pełnić rolę koordynatora działań dydaktycznych, badawczych i wydawniczych całego środowiska naukowego zajmującego się problematyką antymonopolową i regulacyjną.

1.3. U progu funkcjonowania CARS przyjęto, że:

- a) przedmiotem prowadzonej w nim działalności będą przede wszystkim:
  - procesy konkurencji oraz generalne i sektorowe reguły jej ochrony oraz
  - regulacja sektorowa firm działających w warunkach monopolu lub dominacji;
- b) CARS będzie prowadzić swą działalność w formie:
  - badań naukowych i prac rozwojowych, a nawet wdrożeń, w tym badań kontraktowych, zleconych lub sponsorowanych przez podmioty prywatne, albo finansowanych z grantów publicznych (unijnych lub polskich);
  - publikacji zwartych, w szczególności w ramach serii wydawniczej „Monografie i Studia Antymonopolowe i Regulacyjne”, oraz periodyków, w tym angielskojęzycznego rocznika „*Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies*”;
  - krajowych i międzynarodowych konferencji i seminariów naukowych oraz warsztatów środowiskowych, kierowanych do praktyków ochrony konkurencji i regulacji sektorowych;
  - studiów podyplomowych, seminarium doktoranckiego, doradztwa i szkoleń, w tym oferowanych firmom tzw. *compliance programs*;
  - współpracy z podobnymi jednostkami naukowymi w kraju i zagranicą;
- c) aktywność w CARS zostanie zaproponowana:
  - profesorom i osobom ze stopniem doktora z WZ UW; będą oni tzw. Członkami Zwyczajnymi CARS;
  - pracownikom naukowym innych uczelni, z czasem także zagranicznych; będą oni tzw. Członkami Stowarzyszonymi CARS;

- innym osobom, w szczególności doktorantom, urzędnikom władz i organizacji międzynarodowych i krajowych, osobom zatrudnionym w wielkich firmach regulowanych, pracownikom firm prawniczych i konsultingowych; będą oni tzw. Stałymi Współpracownikami CARS.

1.4. CARS rozpoczęło praktyczną działalność wiosną 2007 r. W grudniu 2013 r. do CARS należało ok. 120 osób, w tym prawie 30 Członków Zwyczajnych, 40 Członków Stowarzyszonych i 50 Stałych Współpracowników.

W ciągu 7 lat działalności (2007–2013) CARS był organizatorem i współorganizatorem 12 konferencji i seminariów naukowych, 5 warsztatów środowiskowych, 17 otwartych seminariów doktoranckich. W ramach programu wydawniczego CARS opublikowano 15 książek (głównie monografii) i 8 zeszytów „Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies”. CARS wydał ponadto 14 zeszytów „internetowego Kwartalnika Antymonopolowego i Regulacyjnego”. CARS zrealizował 5 zespołowych projektów badawczych.

W pierwszym roku działalności CARS (2007) zrealizowano dwa projekty badawcze, których wyniki są w trakcie publikacji książkowych, zorganizowano dwa seminaria naukowe, a jedną konferencję naukową współorganizowano, miał miejsce jeden warsztat środowiskowy, którego rezultaty również będą opublikowane w formie książkowej, odbyły się dwa spotkania Seminarium Doktoranckiego oraz parafowano pierwsze porozumienie o współpracy z regulatorem sektorowym.

W drugim roku działalności (2008) Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych (CARS) rozwijało swoją działalność zgodnie z założeniami planu rozwoju jednostki. Wśród aktywności CARS nacisk położony został głównie na przedsięwzięcia skierowane do szerszego (niż tylko członkowie CARS) grona publiczności (konferencje, publikacje), co – obok celów naukowych – miało służyć także wzmocnieniu rozpoznawalności instytucjonalnej CARS. Ponadto, Centrum realizowało strategię pozyskiwania nowych partnerów (organizacja warsztatów z kancelariami prawnymi) oraz intensyfikacji współpracy z dotychczasowymi partnerami (współpraca z Urzędem Regulacji Energetyki). W 2008 r. CARS zorganizował jedną konferencję oraz współorganizował (wraz z URE) cykl trzech konferencji. W minionym roku odbyły się również dwa warsztaty środowiskowe, zorganizowane we współpracy z kancelariami prawnymi, oraz trzy seminaria doktoranckie. W serii wydawniczej CARS – Studia i Monografie Antymonopolowe i Regulacyjne – ukazały się dwie publikacje.

Do największych osiągnięć CARS **w trzecim roku działalności (2009)** należy zaliczyć ukazanie się pierwszego numeru (vol. 1(1), 2008) anglojęzycznego periodyku „Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies” (YARS). Oprócz periodyku w 2009 r. ukazała się kolejna (czwarta) publikacja z serii wydawniczej CARS – Studia i Monografie Antymonopolowe i Regulacyjne. Ponadto, w 2009 r. zakończyła się realizacja dużego projektu wydawniczego, w którym uczestniczyli członkowie i stali współpracownicy CARS – publikacja przez Wydawnictwo C.H. Beck „Komentarza do ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów” pod redakcją prof. Tadeusza Skocznego. Z inicjatywy CARS podpisana została także umowa o współpracy między Wydziałem Zarządzania UW a PP Porty Lotnicze, w ramach której w 2009 r. pracownicy obydwu instytucji wspólnie zrealizowali projekt badawczy pt. „Usługi portów lotniczych w Unii Europejskiej i w Polsce – uwarunkowania

antymonopolowoprawne i regulacyjne”. W 2009 roku odbyło się jedno otwarte seminarium doktoranckie. CARS przeprowadził także jedno szkolenie komercyjne w obszarze stosowania reguł konkurencji.

Czwarty rok działalności CARS (2010) był okresem szczególnej aktywności CARS w zakresie organizacji Otwartych Seminarium Doktoranckich (OSD) – w ciągu roku zorganizowano aż cztery spotkania OSD. W 2010 r. wydane zostały trzy publikacje: kolejne (drugi i trzeci) numery „Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies” [YARS 2009, vol. 2(2) oraz YARS, 2010 vol. 3(3)] oraz piąta publikacji serii Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych, stanowiąca podsumowanie zrealizowanego w 2009 r. projektu badawczego „Usługi portów lotniczych w Unii Europejskiej i w Polsce – uwarunkowania antymonopolowoprawne i regulacyjne”. Jednocześnie w 2010 r. podjęto również działania na rzecz uruchomienia kolejnej edycji projektu badawczego poświęconego regulacyjnym i antymonopolowym aspektom działalności portów lotniczych (projekt był realizowany w 2011 r.). CARS był również organizatorem seminarium („Usługi portów lotniczych w Polsce i Unii Europejskiej a prawo konkurencji i regulacje lotniskowe”) oraz konferencji naukowej („Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorców – realne zobowiązanie przedsiębiorców?”).

W 2010 r. CARS przygotował również jedną ekspertyzę z zakresu pomocy publicznej w energetyce.

Piąty rok działalności CARS (2011) był okresem szczególnie intensywnego rozwoju programu wydawniczego CARS: w serii Podręczniki i Monografie Antymonopolowe i Regulacyjne opublikowano dwie monografie, jeden podręcznik, jedną pracę zbiorową oraz dwa numery periodyku „Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies” [numer specjalny YARS 2011, vol. 4(4) oraz numer regularny YARS, 2011 vol. 4(5)]. W 2011 r. odbyły się również 4 spotkania Otwartego Seminarium Doktoranckiego. Zrealizowana została także druga edycja projektu badawczego poświęconego regulacyjnym i antymonopolowym aspektom działalności portów lotniczych, stanowiącego kontynuację badań, których pierwsza faza zakończyła się w 2009 r.

W szóstym roku działalności CARS (2012) podejmował różne rodzaje aktywności, przewidziane w dokumentach założycielskich Centrum. W 2012 r. po raz pierwszy przyznana została Nagroda CARS za wybitne publikacje z zakresu prawnych i ekonomicznych aspektów ochrony konkurencji. Laureatem Nagrody CARS 2012, ufundowanej przez PKO BP, został prof. dr hab. Marek Szydło (Uniwersytet Wrocławski). W roku 2012 CARS rozpoczął wydawanie nowego periodyku – „internetowego Kwartalnika Antymonopolowo-Regulacyjnego” (iKAR); obok niego ukazały się dwa numery „Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies” [numer specjalny YARS 2012, vol. 5(6) oraz numer regularny YARS, 2012, vol. 5(7)]. Ponadto opublikowana została kolejna monografia w serii Podręczniki i Monografie Antymonopolowe i Regulacyjne. CARS był organizatorem dwóch seminariów naukowych oraz współorganizatorem (wraz z INP PAN) konferencji naukowej. W 2012 r. odbyły się również 2 spotkania Otwartego Seminarium Doktoranckiego. CARS uczestniczył również w konsultacjach prac UOKiK nad projektem nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak również w konsultacjach unijnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych spod zakazu antykonkurencyjnej pomocy państwa.

W siódmym roku funkcjonowania CARS (2013) kontynuowane były dotychczasowe działania wydawnicze, badawcze i dydaktyczne. Był to również rok, w którym działalność CARS zaczęła się intensywnie internacjonalizować – w 2013 r. ASCOLA przyznała CARS przywilej organizacji

corocznej konferencji (odbędzie się ona w czerwcu 2014 r. w Warszawie), do życia powołana została sieć współpracy akademickiej w obszarze ochrony konkurencji i regulacji w Europie Środkowo-Wschodniej i na Bałkanach – CRANE (Competition and Regulation. Academic Network. Europe – Visegrad, Balkan, Baltic, East). W 2013 r. po raz drugi przyznana została Nagroda CARS za wybitne publikacje z zakresu prawnych i ekonomicznych aspektów ochrony konkurencji. Laureatem Nagrody CARS 2013, ufundowanej, tak jak w roku poprzednim, przez PKO BP, został prof. INP Pan dr hab. Dawid Miąsik. W roku 2013 ukazało się osiem numerów „internetowego Kwartalnika Antymonopolowo-Regulacyjnego” (iKAR) oraz jeden numer „Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies” [YARS 2013, vol. 6(8)]. W serii wydawniczej Podręczniki i Monografie Antymonopolowe i Regulacyjne ukazało się aż pięć pozycji. W 2013 r. odbyły się dwa spotkania Otwartego Seminarium Doktoranckiego. CARS zorganizował także jednodniowe seminarium poświęcone tzw. opłatom półkowym oraz dwa warsztaty. Po raz pierwszy w 2013 r. CARS organizował także tzw. wykłady gościnne. W kwietniu 2013 r. zespół badawczy CARS przygotował odpowiedź na wezwanie Komisji Europejskiej do udziału w konsultacjach publicznych dotyczących Zielonej księgi w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw.

1.5. Biblioteka CARS zgromadziła dotąd ok. 200 polskich i zagranicznych pozycji wydawniczych dotyczących ochrony konkurencji i regulacji. Publikacje zostały skatalogowane (katalog dostępny poprzez stronę www CARS), a biblioteka CARS jest ciągle rozbudowywana.

2. Konferencje i seminaria naukowe organizowane i współorganizowane przez CARS

2.1. Seminarium naukowe „Kooperacja horyzontalna ubezpieczycieli” (Małe Forum Ubezpieczeniowe I) (2007)

W dniu 4 czerwca 2007 r. odbyło się pierwsze spotkanie Małego Forum Ubezpieczeniowego (MFU I), zorganizowane przez CARS. Spotkanie miało charakter seminarium naukowego. Jego tematem była kooperacja horyzontalna ubezpieczycieli w kontekście obowiązywania rozporządzenia wyłączonego porozumienia w sektorze ubezpieczeniowym spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję, wyrażonego w polskiej ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

2.2. Seminarium naukowe „Stosowanie zakazów praktyk ograniczających konkurencję przez sądy” (2007)

W dniu 20 czerwca 2007 r. na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego odbyło się „Spotkanie okolicznościowo-naukowe” CARS, zorganizowane z okazji postania Centrum oraz wydania – pod red. A. Jurkowskiej T. Skoczego - książki pt. “Orzecznictwo sądów wspólnotowych w sprawach konkurencji 1962–2004” (Wolters Kluwer, Warszawa 2007). Naukowa część spotkania poświęcona była dyskusji wokół aktualnych problemów bezpośredniego stosowania przez sądy zakazów praktyk ograniczających konkurencję. Referat wprowadzający do dyskusji pt. „Stosowanie wspólnotowych i polskich zakazów praktyk ograniczających konkurencję przez polskie sądy” wygłosiła dr Agata Jurkowska (Zakład Europejskiego Prawa Gospodarczego Wydziału Zarządzania UW, Członek Zwyczajny CARS).

2.3. Konferencja Wydziału Zarządzania UW „Konkurencja i regulacja w gospodarce” (2007)

W dniu 24 września 2007 r., w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą, odbyła się doroczna konferencja naukowa Wydziału Zarządzania UW. Konferencje zorganizowały: Katedra Prawnych

Problemów Administracji i Zarządzania oraz CARS. Przedmiotem tegorocznej konkurencji były problemy prokonkurencyjnej interwencji (regulacji) w gospodarce. W konferencji wzięło udział ok. 100 osób, pracowników WZ UW oraz zaproszonych gości. W trakcie konferencji wygłoszono pięć referatów i kilkanaście komunikatów naukowych oraz odbyło dyskusję panelową z udziałem przedstawicieli władz publicznych, w których zakresie działania leży ochrona konkurencji i prokonkurencyjna regulacja sektorowa. W panelu udział wzięli: Marek Niechciał, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Anna Streżyńska, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, dr Włodzimierz Antonowicz, wiceprezes Urzędu Transportu Kolejowego, odpowiedzialny za regulację, oraz prof. Lesław Gajek, dyrektor Pionu Nadzoru Ubezpieczeniowego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego. Uczestnicy panelu, moderowanego przez prof. T. Skoczego, podzielili się z uczestnikami konferencji swoimi doświadczeniami w zakresie ochrony konkurencji generalnie, a sektorowych regulacji na rzecz konkurencji – w szczególności. Wskazali na cele i strategie regulacyjne oraz trudności i problemy w ich realizacji, wynikające z nienajlepszego prawa i niedostatku odpowiednio przygotowanych kadr (zwłaszcza ekonomistów). Podkreślili rolę, wymogi i uwarunkowania współpracy między sobą oraz z organami ochrony konkurencji i regulacji sektorowych innych państw członkowskich UE i z Komisją Europejską (KE). Przedstawili dotychczasowe sukcesy oraz zadania na najbliższą przyszłość. Wreszcie, odpowiedzieli na liczne szczegółowe pytania i refleksje „z sali”. Referaty i komunikaty naukowe wygłoszone w trakcie niniejszej konferencji zostały opublikowane w wydziałowym periodyku naukowym („Problemy Zarządzania”, zeszyt specjalny pod red. S. Piątka i T. Skoczego, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania UW, Warszawa 2007).

2.4. Konferencja „Regulacja rynków telekomunikacyjnych” (2008)

Konferencja ta odbyła się w dniu 23 kwietnia 2008 r., jej program złożony był z dwóch części: prezentacji referatów oraz dyskusji panelowej. Referaty prezentowane w pierwszej części konferencji (moderowanej przez prof. M. Wierzbowskiego z Wydziału Prawa i Administracji UW, członka of the YARS Advisory Board) dotyczyły problematyki oceny konkurencyjności rynków telekomunikacyjnych, obowiązków nakładanych na przedsiębiorców o znaczącej pozycji na rynku, oraz proceduralnych problemów regulacji rynków. Dyskusja panelowa (moderowana przez prof. S. Piątka z WZ UW, Vice-Chairman of the YARS Advisory Board) dotyczyła natomiast oceny efektów regulacji rynków telekomunikacyjnych. Konferencja była również okazją do prezentacji pierwszej książki z serii publikacyjnej CARS – „Regulacja rynków telekomunikacyjnych”, wydanej w 2007 r. pod redakcją prof. S. Piątka.

2.5. Cykl konferencji energetycznych „Jaki model konkurencji w sektorze elektroenergetycznym?” (2008–2009)

Współpraca CARS z Prezesem URE zaowocowała w 2008 r. (oraz na początku 2009 r.) organizacją cyklu konferencji (pod zbiorczym tytułem „Jaki model konkurencji w sektorze elektroenergetycznym?”) poświęconych polityce i regulacji energetycznej w Polsce. Konferencje stały się platformą intensywnej wymiany poglądów świata nauki oraz przemysłu.

Pierwsze ze spotkań odbyło się w dniu 21 lutego 2008 r. Wystąpienia referentów oraz dyskusja koncentrowały się wokół oceny konkurencji na rynku energii elektrycznej po konsolidacji sektora elektroenergetycznego oraz pozycji odbiorców na tym rynku po uwolnieniu cen energii dla odbiorców przemysłowych. Druga konferencja cyklu, zorganizowana w dniu 20 maja 2008 r.,

była poświęcona wybranym kierunkom polityki energetycznej Polski do 2030 r. oraz kierunkom ewolucji rynku elektroenergetycznego i sposobów finansowania nowych inwestycji. Trzecia konferencja, która odbyła się 28 stycznia 2009 r., oscylowała wokół problematyki regulowania cen energii elektrycznej, w tym czynników kształtujących ceny energii elektrycznej, korzyści i kosztów związanych z procesem uwalniania cen.

2.6. Seminarium naukowe „Usługi portów lotniczych w Unii Europejskiej i Polsce a prawo konkurencji i regulacje lotniskowe” (2010)

Seminarium zorganizowane w dniu 14 czerwca 2010 r. poświęcone było prezentacji głównych rezultatów badawczych projektu zrealizowanego w 2009 r. przez Wydział Zarządzania UW oraz Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”. Program seminarium obejmował prezentacje i refleksje nad wybranymi aspektami przeprowadzonych badań (usługi portów lotniczych a prawo konkurencji; porty lotnicze w wybranych państwach członkowskich UE). Wśród prelegentów znaleźli się: prof. Anna Fornalczyk, Michał Marzec (Dyrektor Naczelny PPL), Sylwia Ciszewska (Dyrektor Departamentu Rynku Transportu Lotniczego w Urzędzie Lotnictwa Cywilnego).

2.7. Konferencja „Prawa przedsiębiorcy w postępowaniu antymonopolowym” (2012)

Konferencja, która odbyła się w dniu 23 kwietnia 2012 r., była współorganizowana przez Instytut Nauk Prawnych PAN i CARS, a finansowana ze środków programu Fundacji na rzecz Nauki Polskiej – Pomost/Powroty/2010-1/1/NQC.

Konferencja miała na celu podjęcie dyskusji nad prawami przedsiębiorcy w postępowaniach antymonopolowych prowadzonych na poziomie krajowym i unijnym. Wśród problemów dyskutowanych w czasie konferencji znalazły się: charakter prawny postępowania antymonopolowego, stosowanie w sprawach antymonopolowych Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka, poszczególne uprawnienia i gwarancje służące przedsiębiorcy w toku postępowania antymonopolowego (dostęp do akt, prawo do wysłuchania itp.), sądowa kontrola decyzji wydawanych przez organy antymonopolowe jako instrument wypracowywania standardów działania organu ochrony konkurencji. Artykuły bazujące na referatach przedstawionych w czasie konferencji opublikowane zostały w YARS 2012, vol. 5(6).

2.8. Seminarium „Bezpieczeństwo i efektywność funkcjonowania portów lotniczych” (2012)

Seminarium współorganizowane przez CARS i Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze” (PPL) odbyło się w dniu 24 maja 2012 r. Stanowiło ono platformę dla prezentacji wyników projektu badawczego pt. „Usługi portów lotniczych w Unii Europejskiej i Polsce II – wybrane zagadnienia”, opublikowanych w książce pod tym samym tytułem, wydanej w 2011 r. w serii „Podręczniki i Monografie” CARS.

Jako prelegenci wystąpili pracownicy naukowcy Wydziału Zarządzania UW, prof. dr hab. Anna Fornalczyk (Politechnika Łódzka), Krzysztof Banaszek (Prezes PAŻP) oraz Filip Czernicki (Kierownik Zespołu Analiz i Projektów w Biurze Nadzoru Właścicielskiego PPL). Wystąpienia dotyczyły bezpieczeństwa żeglugi powietrznej, kontroli osobistej na lotniskach, budowy strategii biznesowej portów lotniczych, konkurencji na rynkach związanych z funkcjonowaniem portów lotniczych; zaprezentowana została również analiza benchmarkingowa wybranych portów lotniczych na terenie UE.

2.9. Konferencja „Model kontroli sądowej w sprawach ochrony konkurencji i regulacji” (2012)

Konferencja zorganizowana przez CARS w dniu 4 lipca 2012 r. zgromadziła przedstawicieli nauki i praktyków zainteresowanych problematyką kontroli sądowej decyzji wydawanych przez Prezesa UOKiK i organy regulacyjne. W konferencji w charakterze panelistów udział wzięli prof. Zbigniew Kmiecik, sędzia NSA, prof. Stanisław Piątek z Katedry Prawnych Problemów Administracji i Zarządzania WZ UW, prof. Tadeusz Skoczny (Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych UW), prof. Karol Weitz (członek Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego) oraz prof. Andrzej Wróbel, sędzia TK.

Wśród zagadnień omawianych w toku konferencji znalazły się m.in.: wymogi konstytucyjne i konwencyjne kontroli postępowań administracyjnych, sprawowanie pełnej i specjalistycznej kontroli sądowej postępowania administracyjnego w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i regulacji w obecnym modelu, kontrola sądowa postępowania przed Komisją w sprawach konkurencji, kontrola sądowa postępowania w sprawach konkurencji i regulacji z perspektywy sądów administracyjnych i z perspektywy legislacyjnej.

2.10. Konferencja „Pobieranie tzw. opłat półkowych. Konieczność zmiany przepisów czy ich interpretacji?” (2013)

W dniu 19 marca 2013 r. na WZ UW odbyła się konferencja poświęcona regulacji prawnej (i jej stosowaniu) dotyczącej innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży (tzw. opłaty półkowe). Wystąpienie wprowadzające pt. „Utrudnianie dostępu do rynku poprzez pobieranie innych niż marża handlowa opłat” wygłosił dr Maciej Bernatt (WZ UW). Program konferencji obejmował dwa panele: pierwszy z nich, zatytułowany „Co jest czynem nieuczciwej konkurencji zdefiniowanym w art. 15 ust. 1 pkt 4 uznk?”, moderowany był przez prof. Tadeusza Skoczno (WZ UW), drugi - zatytułowany „W czym problem? W neutrudnianiu? W braku ekwiwalentności? Ekonomiczne problemy stosowania art. 15 ust. 1 pkt 4 uznk”, moderowany był przez prof. Adama Nogę (ALK). Uczestnikami paneli byli przede wszystkim przedstawiciele świata biznesu. Artykuły bazujące na wystąpieniach w czasie seminarium opublikowane zostały w iKAR nr 2(2)/2013.

3. Warsztaty

3.1. Warsztat środowiskowy „Orzeczenie Sądu Pierwszej Instancji w sprawie *Microsoft* – skutki dla innowacyjności firm z sektora nowych technologii” (2007)

W dniu 7 listopada 2007 r. odbył się warsztat środowiskowy nt. „Orzeczenie Sądu Pierwszej Instancji w sprawie *Microsoft* – skutki dla innowacyjności firm z sektora nowych technologii”. Warsztaty środowiskowe stanowią formę dyskusji na najważniejsze i najbardziej aktualne tematy ochrony konkurencji (warsztaty antymonopolowe) lub regulacji sektorowych (warsztaty regulacyjne). Asumpt do ich zorganizowania daje: wyrok sądu unijnego lub polskiego; decyzja KE, Prezesa UOKiK lub któregoś z regulatorów sektorowych, opublikowanie przez KE lub polski organ antymonopolowy lub regulacyjny ważnego dokumentu (np. wytycznych, Białej lub Zielonej Księgi, projektu aktu prawnego, raportu badawczego itp.), wejście w życie nowego aktu prawnego itp.

Warsztat został zorganizowany w związku z wydaniem w dniu 17 września 2007 r. przez Sąd Pierwszej Instancji w Luksemburgu długo oczekiwanego orzeczenia w sprawie *Microsoft przeciwko Komisji Europejskiej*. Z uwagi na duży rezonans, jaki ten warsztat antymonopolowy wywołał

w środowiskach przemysłu technologii informacyjnych oraz usług prawniczych i konsultacyjnych, wybrane materiały z warsztatu, dodatkowe artykuły oraz tekst orzeczenia w sprawie Microsoft zostały opublikowane w specjalnej książce (*Sprawa Microsoft – studium przypadku. Prawo konkurencji na rynkach nowych technologii*. Pod redakcją Dawida Miąsika, Tadeusza Skoczego, Małgorzaty Surdek. Warszawa 2008, Wydawnictwo Naukowe WZ UW), która jest trzecią publikacją CARS z serii „Studia i Materiały Antymonopolowe i Regulacyjne”.

3.2. Warsztat środowiskowy „Prawo antymonopolowe i prawo autorskie – punkt przecięcia” (2008)

Warsztat współorganizowany przez Kancelarię Markiewicz & Sroczyński sp. j. odbył się w dniu 6 marca 2008 r. Bezpośrednią inspiracją warsztatu była sprawa *ZAIKS/Brathanki*, zakończona wyrokiem Sądu Najwyższego potwierdzającym ostatecznie naruszenie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi (ZAIKS). Wystąpienia warsztatowe poświęcone były przede wszystkim polskim i wspólnotowym doświadczeniom w zakresie działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Warsztat zgromadził praktyków prawa ochrony konkurencji i prawa autorskiego, przedstawicieli świata nauki, jak również przedstawicieli organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

3.3. Warsztat środowiskowy „Ochrona antymonopolowa a regulacja sektorowa: konfrontacja czy kooperacja?” (2008)

Warsztat zorganizowany został we współpracy z Kancelarią Wierzbowski Eversheds w dniu 23 października 2008 r. Tytułowa problematyka warsztatu – konfrontacja ochrony antymonopolowej i regulacji – prezentowana była w oparciu o przykład sektora telekomunikacyjnego. Program warsztatu obejmował dwa wystąpienia merytoryczne oraz dyskusję, której przedmiotem stały się m.in. cele i wartości realizowane przez ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy regulacyjne. W warsztacie uczestniczyli zarówno prawnicy praktycy, jak i pracownicy urzędów regulacyjnych oraz przedstawiciele środowiska naukowego.

3.4. Warsztat środowiskowy „Aktualne problemy ograniczania wglądu do materiału dowodowego w postępowaniu przed SOKiK” (2013)

Inspiracją dla organizacji w dniu 16 kwietnia 2013 r. warsztatu poświęconego problemowi ograniczania wglądu do materiału dowodowego w postępowaniu przed SOKiK były dwa postanowienia wydane przez SOKiK w styczniu i marcu 2013 r. (XVII AmA 112/12 i XVII AmA 113/12). Wystąpienie wprowadzające do dyskusji wygłosił SSO Andrzej Turliński, przewodniczący SOKiK. W warsztacie uczestniczyło liczne grono prawników-praktyków.

3.5. Warsztat środowiskowy „Zastosowanie zakazu porozumień ograniczających konkurencję do umów agencyjnych” (2013)

Kolejny warsztat CARS, który odbył się w dniu 20 czerwca 2013 r., został zorganizowany z inspiracji praktyków napotykających istotne problemy i wątpliwości co do antymonopolowej oceny umów agencyjnych. Wprowadzenia do dyskusji dokonał dr Grzegorz Materna (INP PAN, UOKiK). Jego wystąpienie koncentrowało się przede wszystkim na interpretacji przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i rozporządzenia ustanawiającego wyłączenie porozumień wertykalnych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję służącej wypracowaniu definicji umowy agencyjnej podlegającej ocenie na gruncie przepisów antymonopolowych. Przedmiotem dyskusji, która nastąpiła po prezentacji stanowiska przez dra Maternę wskazywano na rozbieżności

co do definiowania umów agencyjnych w polskim i unijnym dorobku prawa ochrony konkurencji, jak również na problematykę korelacji definicji umowy agencyjnej na gruncie prawa antymonopolowego i prawa cywilnego.

4. Seminaria doktoranckie

4.1. Formuła organizacyjna seminariów

Jesienią 2007 r. powołane zostało do życia stałe Seminarium Doktoranckie CARS, nad którym opiekę sprawuje prof. T. Skoczny. Uczestnikami Seminarium mogą zostać głównie studenci dziennych lub zaocznych studiów doktoranckich WZ UW, których promotorami są profesorowie – Członkowie Zwyczajni CARS, a także Stali Współpracownicy CARS, nie mający stopnia doktora oraz „wolni słuchacze”, którymi opiekują się lub których promotorami są profesorowie, będący Członkami Zwyczajnymi lub Członkami Stowarzyszonymi CARS, niezależnie od tego, w jakiej instytucji prowadzony jest ich przewód doktorski; pierwszeństwo mają osoby, które pragną otworzyć przewód doktorski na WZ UW.

Podstawową formą działania Seminarium są spotkania naukowe jego uczestników poświęcone głównie dyskusji nad założeniami, tezami lub fragmentami przygotowywanych przez nich rozpraw doktorskich (seminaria).

4.2. Seminarium „Sankcjonowanie naruszeń zakazów praktyk ograniczających konkurencję” (2007)

W dniu 27 listopada 2007 r. odbyło się pierwsze spotkanie seminaryjne, na którym referat wprowadzający do dyskusji nt. sankcjonowania naruszeń zakazów praktyk ograniczających konkurencję wygłosił sędzia Marek Sachajko, który ukończył właśnie swoją rozprawę doktorską (promotor: prof. T. Skoczny) pod takim tytułem i przygotowywał się do jej obrony przed Komisją Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM w Poznaniu. W seminarium udział wzięli m.in. recenzenci rozprawy: prof. B. Popowska (WPiA UAM) i prof. K. Strzyczkowski (WPiA UKSW w Warszawie).

4.3. Seminarium „Rodzaje decyzji w sprawach naruszenia wspólnotowych zakazów praktyk ograniczających konkurencję wydawane przez krajowe organy ochrony konkurencji” (2008)

W dniu 30 stycznia 2008 r. odbyło się seminarium, którego tematem były kompetencje krajowego organu antymonopolowego w zakresie decyzji wydawanych w związku z postępowaniami wszczętymi na podstawie art. 81 i 82 TWE (obecnie art. 101 i 102 TFUE), ze szczególnym uwzględnieniem wyroku SOKiK z dnia 29.10.2007 r. w sprawie Tele 2 Sp. z o.o. w Warszawie przeciwko Prezesowi UOKiK, sygn. XVII Ama 122/06. Wprowadzenie do dyskusji wygłosiła dr Monika Bychowska – dyrektor Departamentu Ochrony Konkurencji UOKiK. Przedmiotem wprowadzenia i późniejszej dyskusji była przede wszystkim kwestia interpretacji art. 5 rozporządzenia 1/2003, a w szczególności próba odpowiedzi na pytanie, czy stanowi on podstawę wydania decyzji o niestwierdzeniu naruszenia art. 82 TWE (obecnie art. 102 TFUE) przez krajowy organ ochrony konkurencji.

4.4. Seminarium „Kierunek reform stosowania zakazu „nadużywania pozycji dominującej” (2008)

W dniu 27 czerwca 2008 r. odbyło się seminarium z udziałem dr Konrada Kohutka, który prezentował problematykę koncepcji nadużycia pozycji dominującej. Tłem dla prezentacji były

dokumenty Komisji Europejskiej publikowane w związku z tzw. reformą art. 82 Traktatu o WE (obecnie art. 102 TFUE). Dyskusja koncentrowała się wokół takich zagadnień, jak ustalenie faktu i wymiaru „szkody dla konsumenta”, korelacja między szkodą dla konsumenta a szkodą dla konkurencji, czy wreszcie możliwości ustalenia określonego poziomu pewności prawnej przedsiębiorców dominujących co do oceny ich zachowań.

4.5. Seminarium „Obowiązek udzielania licencji w prawie antymonopolowym” (2008)

Seminarium doktoranckie zorganizowane w dniu 3 grudnia 2008 r. poświęcone było granicom interwencji antymonopolowej w postaci obowiązku udzielania licencji na prawa własności intelektualnej jako remedium na przypadki praktyk ograniczających konkurencji. Przedmiotem wystąpienia adwokat Małgorzaty Surdek były zatem przede wszystkim wzajemne relacje prawa ochrony konkurencji i praw własności intelektualnej (PWI). Wśród zagadnień omawianych przez prelegentkę, a następnie stanowiących przedmiot ożywionej dyskusji, znalazły się takie kwestie jak m.in.: odmowa udzielenia licencji na PWI na rynku podstawowym i sąsiednim, skutki ekonomiczne odmowy udzielenia licencji na PWI, warunki uznania odmowy udzielenia licencji na PWI za obiektywnie uzasadnioną, kryteria, jakimi powinien kierować się organ ochrony konkurencji przy nakładaniu obowiązku licencjonowania.

4.6. Seminarium „Sprawiedliwość proceduralna w postępowaniu antymonopolowym” (2009)

Otwarte seminarium doktoranckie mgr Macieja Bernatta – doktoranta dziennego WZ UW – odbyło się w dniu 14 maja 2009 r. Rolę koreferenta i moderatora seminarium pełnił sędzia Sądu Najwyższego – prof. Andrzej Wróbel. Tematyka seminarium oscylowała wokół problemu wzorca sprawiedliwości proceduralnej, stanowiącego teoretyczny i prawnokonstytucyjny standard, jaki powinien przyświecać prawodawcy budującemu przepisy postępowania przed każdym organem stosowania prawa (w tymi organami ochrony konkurencji i konsumentów i organami prokonkurencyjnych regulacji sektorowych). Wzorzec sprawiedliwości proceduralnej wyznaczony jest poprzez katalog wartości, wśród których znajdują się m.in. prawo do wysłuchania, słuszność postępowania (równy dostęp do procesu), ochrona interesów własności, sądowa kontrola decyzji, bezstronność i niezawisłość organu orzekającego. Seminarium zgromadziło sędziów Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunału Konstytucyjnego oraz licznych przedstawicieli nauki prawa administracyjnego.

4.7. Seminarium „Rodzaje i cechy antykonkurencyjnej wymiany informacji między konkurentami” (2010)

Otwarte seminarium doktoranckie mgr Antoniego Boleckiego – doktoranta WZ UW – odbyło się w dniu 6 stycznia 2010 r. Wystąpienie prelegenta dotyczyło rodzajów i cech antykonkurencyjnej wymiany informacji między konkurentami. Wśród zagadnień omówionych w toku prezentacji pojawiły się takie problemy jak: wymiana informacji jako wsparcie odrębnego kartelu, antykonkurencyjny cel i/lub skutek wymiany informacji, kategorie informacji powodujące antykonkurencyjne skutki, związek struktury rynku i antykonkurencyjnego skutku wymiany informacji, cechy informacji w kontekście skutków antykonkurencyjnych. W toku dyskusji pojawił się również problem wymiany informacji w relacjach wertykalnych oraz w ramach sieci.

4.8. Seminarium „Usługi w ogólnym interesie gospodarczym a pojęcie pomocy publicznej” (2010)

Podczas seminarium, które odbyło się w dniu 28 czerwca 2010 r., mgr Łukasz Grzejdziak – doktorant z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego – przedstawił problematykę krzyżowania się pojęć usług w ogólnym interesie gospodarczym oraz pomocy publicznej, nadając jej zbiorczy tytuł: „Europejska regulacja finansowania usług w ogólnym interesie gospodarczym a obiektywna koncepcja pomocy państwa. Spójność czy dysonans?”. Prelegent zaprezentował rozwój orzecznictwa dotyczącego koncepcji usług w ogólnym interesie gospodarczym w kontekście spójności kryteriów testu Altmark z tzw. obiektywną koncepcją pomocy państwa. Gościem seminarium była prof. Anna Fornalczyk, była prezes Urzędu Antymonopolowego.

4.9. Seminarium „Warunkowe zgody na dokonanie koncentracji” (2010)

W ramach seminarium, które odbyło się w dniu 16 listopada 2010 r., prof. Tadeusz Skoczny zaprezentował wyniki indywidualnego projektu badawczego, którego przedmiotem była analiza ilościowa i jakościowa praktyki decyzyjnej Prezesa UOKiK w odniesieniu do zgód warunkowych na koncentrację. Przedmiotem wystąpienia prelegenta oraz towarzyszącej mu dyskusji były w szczególności następujące zagadnienia: ratio legis oraz ogólne zasady udzielania zgód warunkowych, rodzaje i charakter warunków, formułowanie i nakładanie warunków oraz sankcje za naruszanie warunków. Uczestnikami seminarium byli zarówno przedstawiciele środowiska akademickiego, jak i liczni prawnicy-praktycy z największych kancelarii prawniczych.

4.10. Seminarium „Porozumienia kooperacyjne w sektorze ubezpieczeń” (2010)

Prelegentem seminarium, które odbyło się w dniu 14 grudnia 2010 r., była mgr Justyna Orlicka – doktorantka z Wydziału Prawa i Administracji UAM w Poznaniu. Seminarium poświęcone było problemowi utrzymywania wyłączeń grupowych dla porozumień kooperacyjnych w sektorze ubezpieczeń w kontekście wydania w marcu 2010 r. nowego wyłączenia grupowego dla takich porozumień przez Komisję Europejską (rozp. 267/2010) oraz wygaśnięcia z dniem 31.03.2011 r. polskiego rozporządzenia wyłączającego dla porozumień kooperacyjnych w sektorze ubezpieczeń gospodarczych.

4.11. Seminarium „Sprawiedliwość proceduralna w postępowaniu przed organem ochrony konkurencji – zidentyfikowane problemy w Unii Europejskiej i Polsce” (2011)

Dziesiąte z kolei spotkanie OSD, które odbyło się w dniu 24 stycznia 2011 r., poświęcone było problemowi respektowania sprawiedliwości proceduralnej w postępowaniu przed organem ochrony konkurencji. Wyniki badań nad respektowaniem sprawiedliwości proceduralnej w postępowaniu przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Komisją Europejską zaprezentował Maciej Bernatta, doktorant w Zakładzie Europejskiego Prawa Gospodarczego WZ UW. Wystąpienie koncentrowało się na gwarancjach sprawiedliwości proceduralnej w krajowym i europejskim postępowaniu antymonopolowym (prawo do wysłuchania, prawo do równego uczestnictwa, prawo do obrony, prawo do ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa i innych informacji poufnych oraz prawo do zaskarżenia i sądowej kontroli postępowania przed organem ochrony konkurencji).

4.12. Seminarium „Działalność patent pools w świetle prawa konkurencji” (2011)

Spotkanie OSD dotyczące antymonopolowej oceny działalności pooli patentowych odbyło się w dniu 9 maja 2011 r. Prelegentem był dr Rafał Sikorski z Katedry Prawa Europejskiego WPiA

UAM w Poznaniu, natomiast koreferentem – dr Dawid Miąsik z INP PAN. Wystąpienia i dyskusja koncentrowały się wokół stosunku prawa ochrony konkurencji i organów powołanych do egzekwowania przepisów z tego obszaru prawa do korzyści gospodarczych i kosztów (dla funkcjonowania konkurencji) wynikających z działalności tw, zasobów patentowych. Prezentacja poszczególnych zagadnień wsparta została przykładami z orzecznictwa europejskiego i amerykańskiego.

4.13. Seminarium „Ocena konkurencyjności rynków telekomunikacyjnych dla potrzeb regulacyjnych” (2011)

Dwunaste z kolei spotkanie OSD odbyło się w dniu 3 listopada 2011 r., a jego tematyka koncentrowała się wokół oceny konkurencyjności rynków telekomunikacyjnych. Prelegentka – Ewa Kwiatkowska – przedstawiła założenia pracy doktorskiej poświęconej wskazanej tematyce. Główną tezą pracy jest stwierdzenie, że mimo odrębności zadań ochrony antymonopolowej i prokonkurencyjnej regulacji sektorowej wykształcił się pewien zespół wspólnych reguł postępowania przy podejmowaniu określonych rozstrzygnięć oraz przy poprzedzających je ocen stanu rynku - wszystkie postępowania obejmują podobny etap oceny konkurencyjności rynku, choć narzędzia dokonywania tych ocen są zróżnicowane.

4.14. Seminarium „Wymiana informacji między konkurentami w ocenie organów ochrony konkurencji (między prokonkurencyjną kooperacją a antykonkurencyjną koordynacją)” (2011)

Ostatnie w 2011 r. spotkanie OSD odbyło się w dniu 7 grudnia. Antoni Bolecki, doktorant z WZ UW, przedstawił założenia swojej rozprawy doktorskiej dedykowanej antymonopolowym aspektom wymiany informacji między konkurentami. Wśród omawianych zagadnień znalazły się kwestie wpływu na anty- lub prokonkurencyjny charakter wymiany informacji takich elementów jak: rodzaj i cechy wymienianych informacji, struktura rynku, czy formy organizacyjne wymiany informacji. Prelegent wskazał również na zależności między wymianą informacji w stosunkach wertykalnych a potencjalnym antykonkurencyjnym wpływem wymiany w stosunkach horyzontalnych.

4.15. Seminarium „Kontrola sądowa decyzji Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej” (2012)

Czternaste spotkanie OSD odbyło się w dniu 18 września 2012 r. W roli prelegenta wystąpił Mateusz Chołodecki, doktorant z WPIA UAM, natomiast komentarz do wystąpienia głównego wygłosił prof. dr hab. Stanisław Piątek (WZ UW). Zasadniczym referowanym zagadnieniem była dwubiegunowość modeli kontroli sądowej decyzji wydawanych przez Prezesa UKE (kontrola wykonywana przez sądy administracyjne i przez SOKiK). Prelegent wskazał na podstawy prawne obydwu trybów kontroli, podobieństwa i różnice między nimi, a także wynikające z tych różnic skutki. Ponadto przez pryzmat trybu kontroli sądowej analizowane były różne rodzaje decyzji wydawanych przez organ regulacyjny.

4.16. Seminarium „Program łagodzenia kar pieniężnych jako instrument zwalczania porozumień ograniczających konkurencji w polskim systemie prawa ochrony konkurencji” (2012)

Piętnaste spotkanie OSD, które odbyło się w dniu 10 października 2012 r., poświęcone było problemowi funkcjonowania programu łagodzenia kar pieniężnych (*leniency*) w polskim systemie ochrony konkurencji. Wyniki swoich badań w tym zakresie prezentował dr Bartosz Turno z kancelarii WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr. Prelegent przedstawił założenia stworzonego

przez siebie optymalnego programu łagodzenia kar, jaki mógłby znaleźć zastosowanie w Polsce. Poszczególne elementy tego modelu zdefiniowane zostały w sferze normatywnej, praktyki stosowania *leniency*, jak również polityki antymonopolowej. Istotną część rozważań nad postulowanym modelem polskiego programu *leniency* stanowiła krytyka dotychczasowego funkcjonowania tej instytucji w ochronie konkurencji.

4.17. Seminarium „Konkurencja i stabilność finansowa w sektorze bankowym. Jak koordynować regulację sektorową i politykę konkurencji?” (2013)

Szesnaste spotkanie OSD odbyło się w dniu 24 października 2013 r. Mgr Wojciech Podlasin, doktorant z WZ UW, przedstawił koncepcję pracy doktorskiej poświęconej relacjom pomiędzy konkurencją na rynku usług finansowych a stabilnością finansową banków. Główne zagadnienia problemowe wskazane przez doktoranta koncentrowały się na pytaniu o potrzebę aktywnej roli regulacji sektora bankowego we wspieraniu konkurencji na rynku usług finansowych, pytaniu o rolę środków z zakresu polityki konkurencji jako skutecznego uzupełnienia regulacji ostrożnościowej oraz możliwość koordynacji bankowej regulacji sektorowej i polityki konkurencji w celu poprawy dobrobytu konsumentów i zwiększenia stabilności systemu finansowego. Do przedstawionych przez doktoranta problemów odniósł się dr hab. Marcin Olszak (CE UW), Dyrektor Departamentu Prawnego UKNF.

4.18. Seminarium „Ochrona zbiorowych interesów konsumentów – zakaz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów” (2013)

W czasie siedemnastego spotkania OSD, które odbyło się w dniu 12 grudnia 2013 r., mgr Izabela Wesołowska, doktoranta z WPiA UŁ, przedstawiła założenia swojej pracy doktorskiej poświęconej ochronie zbiorowych interesów konsumentów. W swoim wystąpieniu doktorantka podjęła m.in.: problematykę zgodności polskich uregulowań w zakresie ochrony zbiorowych interesów konsumentów z dyrektywą 2009/22/WE, a także ze standardami prawnymi międzynarodowymi i konstytucyjnymi, zagadnienie skuteczności systemu ochrony zbiorowych interesów konsumentów oraz sposób realizacji funkcji ochrony zbiorowych interesów konsumentów przez Prezesa UOKiK. Komentarze do wystąpienia doktorantki wygłosili: prof. dr hab. Bożena Popowska (WPiA UAM) i prof. dr hab. Kazimierz Strzyczkowski (WPiA UŁ).

5. Publikacje książkowe

5.1. „Regulacja rynków telekomunikacyjnych” (ISBN: 978-83-89069-85-6)

Publikacja pod red. Stanisława Piątka jest pierwszą w serii Studia i Monografie Antymonopolowe i Regulacyjne CARS. Stanowi ona zbiór opracowań i analiz poświęconych regulacji rynku telekomunikacyjnego. Część I. (Rynki telekomunikacyjne podlegające regulacji) zawiera analizy dotyczące poszczególnych grup rynków telekomunikacyjnych, ukazując różnice między rynkami detalicznymi i hurtowymi oraz specyfikę produktową poszczególnych grup rynków. Część II. (Problemy regulacji rynków telekomunikacyjnych) obejmuje analizy problemów regulacyjnych w układzie horyzontalnym na wszystkich rynkach poddanych regulacji. Publikacja stanowi pokłosie projektu badawczego realizowanego przez CARS.

5.2. „Wyłączenia grupowe spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję we WE i Polsce” (ISBN: 978-83-61276-10-4)

Książka zbiorowa pod redakcją A. Jurkowskiej i T. Skoczego jest drugą publikacją w serii Studiów i Monografii Antymonopolowych i Regulacyjnych CARS. Książka powstała jako rezultat

projektu badawczego poświęconego wyłączeniom grupowym, jaki był realizowany przez CARS w 2007 r. na zlecenie UOKiK. Publikacja ukazuje ewolucję i kształt prawny wspólnotowych i polskich wyłączeń grupowych jako podstawowego instrumentu relatywizacji zakazu porozumień ograniczających konkurencję. Książka obejmuje analizy wyłączeń grupowych obecnych w polskim i wspólnotowym ustawodawstwie, tj. wyłączeń dla porozumień kooperacji horyzontalnej, porozumień wertykalnych, porozumień dystrybucji samochodów, porozumień transferu technologii, porozumień kooperacji w sektorze ubezpieczeniowym. Ponadto w publikacji znalazły się także opracowania dotyczące wyłączeń w sektorze żeglugi morskiej oraz w transporcie lotniczym. W książce zamieszczone zostały również teksty kluczowych aktów prawnych (polskich i wspólnotowych).

5.3. „Sprawa Microsoft – studium przypadku. Prawo konkurencji na rynkach nowych technologii” (ISBN: 978-83-61276-16-6)

Książka, będąca pracą zbiorową, wydaną pod redakcją D. Miąsika, T. Skoczego i M. Surdek, jest pokłosiem warsztatu zorganizowanego przez CARS i Kancelarię CMS Cameron McKenna w listopadzie 2007 r. Publikacja obejmuje, obok szczegółowej prezentacji przebiegu sprawy Microsoft, dwa kluczowe artykuły poświęcone: odmowie Microsoftu przekazania konkurentom informacji zapewniających interoperacyjność ich systemów operacyjnych z platformą Windows oraz sprzedaży związanej systemu operacyjnego Windows z oprogramowaniem użytkowym Windows Media Player. Ponadto w książce znalazł się artykuł dotyczący sprawy Microsoft w USA oraz analiza ekonomicznych i strategicznych wyzwań rynku informatycznego w kontekście przypadku firmy Microsoft. Książka zawiera również wykaz źródeł bibliograficznych związanych ze sprawą Microsoft oraz skróconą wersję wyroku Sądu Pierwszej Instancji.

5.4. „Społeczna odpowiedzialność biznesu. Wymiar konstytucyjny i międzynarodowy” (ISBN: 978-83-61276-27-2)

Książka autorstwa Macieja Bernatta jest czwartą publikacją serii wydawniczej CARS – Studia i Monografie Antymonopolowe i Regulacyjne. Publikacja, stanowiąca wnikliwą analizę zjawiska społecznej odpowiedzialności biznesu z punktu widzenia nauk prawnych, wpisuje się w nurt badań CARS nad nowymi tendencjami zachowań przedsiębiorców, które wpływają na funkcjonowanie gospodarki rynkowej. Autor zestawia standardy wynikające ze społecznej odpowiedzialności biznesu ze standardami bazującymi na normach prawnych, głównie normach Konstytucji RP oraz aktów prawa międzynarodowego. Autor podejmuje również wątki społecznej odpowiedzialności biznesu w kontekście ochrony konkurencji i konsumentów. Książka przeznaczona jest dla pracowników naukowych i studentów, ale także dla polityków, przedsiębiorców i menedżerów firm oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych i innych liderów społeczeństwa obywatelskiego.

5.5. „Usługi portów lotniczych w Unii Europejskiej i w Polsce a prawo konkurencji i regulacje lotniskowe” (ISBN: 978-83-61276-46-3)

Książka pod redakcją prof. Tadeusza Skoczego i Filipa Czernickiego jest piątą publikacją serii wydawniczej CARS – Studia i Monografie Antymonopolowe i Regulacyjne. Publikacja powstała na bazie raportów przygotowanych przez pracowników Wydziału Zarządzania UW oraz Przedsiębiorstwa Państwowego Porty Lotnicze w ramach projektu badawczego zrealizowanego w 2009 r. Książka składa się z pięciu rozdziałów poświęconych: omówieniu założeń i wyników projektu badawczego (rozdział 1), rynekom usług portów lotniczych (rozdział 2), świadczeniu usług portów lotniczych w świetle prawa konkurencji (rozdział 3), regulacyjnych uwarunkowaniach

świadczenia usług portów lotniczych w UE i Polsce (rozdział 4), relacjom między własnością a zarządzaniem portami lotniczymi (rozdział 5).

Książka przeznaczona jest dla osób zaangażowanych w zarządzanie portami lotniczymi, przedsiębiorców świadczących usługi lotniskowe i lotnicze, pracowników administracji publicznej związanych z sektorem lotnisk, a także dla pracowników naukowych i studentów, zainteresowanych tematyką ochrony konkurencji i regulacji.

5.6. „Usługi portów lotniczych w Unii Europejskiej i w Polsce II – wybrane zagadnienia” (ISBN: 978-83-61276-78-4)

Praca zbiorowa pod redakcją prof. Tadeusza Skocznego i Filipa Czernickiego dotyczy usług portów lotniczych. Publikacja została stworzona na podstawie raportów badawczych przygotowanych przez pracowników Wydziału Zarządzania UW oraz Przedsiębiorstwa Państwowego „Porty Lotnicze”, w ramach drugiej edycji projektu badawczego zrealizowanego w 2011 r. (pierwsza edycja zakończona została w 2010 r.). Książka składa się z sześciu rozdziałów koncentrujących się na: założeniach i rezultatach projektu (rozdział 1); aktualnych problemach orzecznictwa i praktyki decyzyjnej organów ochrony konkurencji w Polsce i UE odnoszących się do działalności portów lotniczych (rozdział 2); uwarunkowaniach regulacyjnych dostępu do infrastruktury portu lotniczego i opłatach lotniczych (rozdział 3); uwarunkowaniach regulacyjnych bezpieczeństwa operacji lotniczych w fazie startu i przyziemienia (rozdział 4); uwarunkowaniach regulacyjnych zapewnienia ochrony w portach lotniczych (rozdział 5); analizie porównawczej efektywności funkcjonowania wybranych europejskich portów lotniczych (rozdział 6). Książka przeznaczona jest dla osób zaangażowanych w zarządzanie portami lotniczymi, przedsiębiorców świadczących usługi lotniskowe i lotnicze, pracowników administracji publicznej związanych z sektorem lotnisk, a także dla pracowników naukowych i studentów, zainteresowanych tematyką ochrony konkurencji i regulacji.

5.7. „Sieci szerokopasmowe w polityce telekomunikacyjnej” (ISBN: 978-83-61276-67-8)

Kolejna (siódma) książka z serii wydawniczej „Podręczniki i Monografie” CARS. Monografia prof. S. Piątka jest poświęcona polityce telekomunikacyjnej w sprawie zapewnienia dostępu o sieci szerokopasmowych, zwanego także szerokopasmowym dostępem do Internetu. Książka dotyczy przede wszystkim wpływu instytucji publicznych na rozwój komunikacji szerokopasmowej. Są w niej analizowane dwa aspekty formułowania realizacji polityki telekomunikacyjnej w sprawach sieci szerokopasmowych – aspekt instytucjonalny (dotyczący głównych uczestników tego procesu) i aspekt regulacyjny (dotyczący mechanizmu podejmowania przez władze publiczne decyzji określających warunki prowadzenia działalności telekomunikacyjnej w tych sprawach, w których rynek zawodzi).

5.8. „Sprawiedliwość proceduralna w postępowaniu przed organem ochrony konkurencji” (ISBN: 978-83-61276-76-0)

Kolejna (ósma) monografia z serii wydawniczej „Podręczniki i Monografie” CARS autorstwa dr Macieja Bernatta jest poświęcona problematyce respektowania sprawiedliwości proceduralnej w postępowaniu przed organem ochrony konkurencji – Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i Komisją Europejską. Celem rozważań zawartych w książce jest odpowiedź na pytanie, czy proceduralne instytucje prawne gwarantują respektowanie w tym postępowaniu wyróżnionych wartości sprawiedliwości proceduralnej. Badane jest, czy wyodrębnionym wartościom

odpowiadają właściwie gwarancje – uprawnienia procesowe uczestnika tego postępowania i obowiązki organu ochrony konkurencji i kontrolującego go sądu. Procedura antymonopolowa podlega zatem badaniu z perspektywy prawa do wysłuchania, prawa do obrony, prawa do równego uczestnictwa w postępowaniu, prawa do ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa i innych informacji poufnych oraz prawa do zaskarżenia i kontroli sądowej decyzji i postępowania przed organem ochrony konkurencji.

5.9. „European Audiovisual Sector: Where business meets society’s needs” (ISBN: 978-83-61276-77-7)

Podręcznik prezentuje obszerny i aktualny przegląd różnych działań Unii Europejskiej podejmowanych w celu przyspieszenia szeroko zakrojonego, bezpiecznego i efektywnego europejskiego sektora audiowizualnego. Jest on w pierwszym rzędzie przeznaczony dla studentów ekonomii i zarządzania oraz dziennikarstwa. Podręcznik składa się z trzech zasadniczych części. Pierwsza jest poświęcona zróżnicowanym celom społeczno-gospodarczym realizowanym w tym obszarze przez UE. Druga obejmuje działania UE skierowane na wzmocnienie podstaw rozwoju rynków wewnętrznych. Trzecia prezentuje działania podejmowane przez UE w celu utrzymania konkurencyjności europejskich rynków audiowizualnych. Szczególnym przedmiotem rozważań jest Dyrektywa o Usługach Audiowizualnych i jej związek z ustawodawstwem poszczególnych państw członkowskich UE, a także działania wspomagające (np. program MEDIA) istniejące w tym sektorze na szczeblu unijnym. Mocno podkreślony jest także w podręczniku wpływ na rozwój sektora audiowizualnego wywierany przez Komisję Europejską przez wdrażanie reguł pomocy państwa i reguł ochrony konkurencji.

5.10. „Zgody szczególne w prawie kontroli koncentracji” (ISBN: 978-83-61276-99-9)

Kolejna (dziesiąta) monografia z serii wydawniczej „Podręczniki i Monografie” CARS autorstwa prof. Tadeusza Skoczego jest poświęcona praktycznie najważniejszemu elementowi prewencyjnej kontroli koncentracji – materialno- i formalnoprawnym podstawom udzielania zgód szczególnych na dokonanie koncentracji. U podstaw pracy leży teoretyczna koncepcja zgód szczególnych, dla których wydania nie wystarczy stwierdzenie, że zamiar koncentracji nie prowadzi do istotnego ograniczenia konkurencji (jak w sytuacji zgody zwykłej) lub które muszą być wydane, mimo że zamierzona koncentracja do istotnego ograniczenia konkurencji prowadzi i powinna zostać zakazana. Przedmiotem analiz autora są trzy rodzaje zgód szczególnych: zgody wyjątkowe, wydawane wtedy, gdy zakaz dokonania koncentracji jest niedopuszczalny z uwagi na to, że istotne ograniczenie konkurencji miałyby miejsce nawet wtedy, gdyby powodująca je koncentracja została zakazana; zgody nadzwyczajne na dokonanie koncentracji antykonkurencyjnych na podstawie innego interesu publicznego niż ochrona konkurencji; zgody warunkowe, wydawane dla uniknięcia zakazu dokonania zamierzonej koncentracji w sytuacji, w której strony dokonają takiej jej modyfikacji, która eliminuje potencjalną szkodę dla konkurencji. Autor dowodzi, że zgody takie powinny mieć pierwszeństwo przed wydawaniem zakazów dokonania koncentracji.

5.11. „Wymiana informacji między konkurentami w ocenie organów ochrony konkurencji” (ISBN: 978-83-63962-18-0)

Książka (jedenasta w serii wydawniczej CARS) stanowi prawno-ekonomiczną jednego z najciekawszych współczesnych zjawisk gospodarczych, jakim jest wymiana informacji między przedsiębiorcami. Autor prezentuje formy i metody tej wymiany, jak również zakres informacji

udostępnianych innym przedsiębiorcom, zwłaszcza konkurentom. Analiza charakteru wymienianych informacji oraz sposobu ich wymiany prowadzi do określenia wpływu omawianych zachowań przedsiębiorców na konkurencję. Wnioski prezentowane są w odniesieniu do polskiej i europejskiej praktyki orzeczniczej i decyzyjnej organów antymonopolowych w dziedzinie wymiany informacji. Autor formułuje także praktyczne wytyczne dla zarządzających przedsiębiorcami co do bezpiecznego – z perspektywy reguł ochrony konkurencji – przepływu informacji między konkurentami.

5.12. „Prywatne i publiczne egzekwowanie zakazów praktyk ograniczających konkurencję” (ISBN: 978-83-63962-23-4)

Kolejna (dwunasta) monografia z serii wydawniczej „Podręczniki i Monografie” CARS autorstwa dr Agaty Jurkowskiej-Gomułki koncentruje się na zagadnieniach korelacji dwóch trybów egzekwowania reguł konkurencji. Współzależności między obydwoma trybami autorka poszukuje w obszarze interesów realizowanych w każdej ze ścieżek wdrażania zakazów antykonkurencyjnych praktyk, dowodzenia naruszeń tych zakazów, wzajemnego wpływu rozstrzygnięć i sankcji stosowanych w obydwu trybach. Jedną z istotniejszych konkluzji publikacji jest stwierdzenie, że nie jest możliwe zapewnienie pełnej równości trybów egzekwowania reguł konkurencji, ponieważ w istocie osłabiałaby ona ogólny system egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję. Możliwe i pożądane jest jednak stworzenie modelu zrównoważonego zapewniającego optymalną efektywność zarówno każdego z trybów egzekwowania reguł konkurencji, jak i całego systemu.

5.13. „Polish Airports in the European Union - Competitive Challenges, Regulatory Requirements and Development Perspectives” (ISBN: 978-83-63962-25-8)

Książka stanowi kompilację zaktualizowanych tekstów opublikowanych w przeszłości (po polsku) w dwóch tomach pod redakcją Filipa Czernickiego i prof. Tadeusza Skocznego, a stanowiących podsumowanie badań nad konkurencją i regulacją w działalności portów lotniczych, prowadzonych w latach 2009–2011 przez pracowników WZ UW i PPL.

5.14. „Kontrola sądowa decyzji Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej” (ISBN: 978978-83-63962-45-6)

Książka autorstwa dra Mateusza Chołodeckiego kompleksowo przedstawia model sądowej kontroli decyzji Prezesa UKE. Autor analizuje podstawy prawne modelu w celu oceny jego jednorodności oraz identyfikacji istotnych różnic w dwóch sposobach kontroli sądowej (kontrola sądów administracyjnych i SOKiK) stosowanych w omawianym modelu. Autor podejmuje także próbę zdefiniowania pojęcia decyzji regulacyjnej telekomunikacyjnego organu regulacyjnego.

5.15. „Telecommunications Regulation in Poland” (ISBN: 978-83-63962-48-7)

Książka pod redakcją prof. Stanisława Piątka stanowi zbiór artykułów poświęconych ewolucji prawa krajowego i praktyki regulacyjnej dotyczącej sektora telekomunikacyjnego w Polsce. Punktem odniesienia dla analiz podejmowanych przez autorów pozostają ramy regulacyjne UE dla telekomunikacji. Znakomita większość tekstów wskazuje jednak nie tylko na obszary pełnej lub niepełnej zgodności prawa krajowego z prawem unijnym i na zagadnienia, ale także identyfikuje i analizuje te rozwiązania prawne, które uwzględniając kontekst europejski, musiały zostać przyjęte ze względu na specyfikę polskiego sektora telekomunikacyjnego.

6. Publikacje – czasopisma

6.1. „Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies” (YARS)

Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies (YARS) jest kierowanym głównie do czytelników zagranicznych rocznikiem poświęconym ekonomicznym i prawnym aspektom ochrony konkurencji i regulacji w Polsce i – od 2012 r. – w państwach Europy Środkowo-Wschodniej (EŚW) i Bałkanów. Zgodnie z przyjętymi założeniami wydawniczymi anglojęzyczny rocznik zawiera następujące części redakcyjne: artykuły, przeglądy prawodawstwa i orzecznictwa państw EŚW i Bałkanów polskiego w zakresie ochrony konkurencji i regulacji, glosy do wyroków sądowych w obszarze konkurencji i regulacji, recenzje książek z tego zakresu, sprawozdania z przedsięwzięć naukowych dedykowanych konkurencji i regulacji, wykazy bibliograficzne (wykaz pozycji literatury poświęconych konkurencji i regulacji).

Pierwszy numer YARS ukazał się w styczniu 2009 r. Do końca 2013 r. opublikowanych zostało 6 numerów regularnych YARS i 2 numery specjalne. Archiwalne numery YARS są dostępne on-line na stronie www.yars.wz.uw.edu.pl

Rocznik jest rozsyłany do wielu placówek naukowych w kraju i zagranicą, zajmujących się problematyką badań nad ochroną konkurencji i regulacją (w wymiarze ekonomicznym i prawnym).

Od 2012 r. YARS znajduje się na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, obecnie z liczbą 5 punktów.

6.2. „internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny” (iKAR)

W 2012 r. CARS rozpoczął wydawanie czasopisma dostępnego *on-line* na stronie www.ikar.wz.uw.edu.pl. Podstawową (referencyjną) wersją czasopisma jest wersja elektroniczna, egzemplarze papierowe pełnią jedynie rolę marketingową. iKAR jest otwarty na publikacje prawnicze i ekonomiczne oraz leżące na pograniczu tych dyscyplin i nauk o zarządzaniu czy nawet nauk technicznych. Dwa podstawowe obszary tematyczne publikacji stanowią: (1) ochrona konkurencji (w tym praktyki ograniczające konkurencję i kontrola koncentracji) oraz (2) regulacje sektorowe. Ten drugi obszar został początkowo ograniczony tylko do sektorów infrastrukturalnych; wraz z rozwojem pisma będzie on mógł obejmować także wszelkie inne sektory szczególne (jak usługi audiowizualne czy usługi finansowe) lub dziedziny pokrewne (np. pomoc państwa, ochronę konsumentów, relacje między ochroną konkurencji a PWi itp.). iKAR publikuje zarówno artykuły naukowe, jak i inne mniejsze formy (glosy, omówienia wyroków, recenzje, omówienia książek) nie tylko na tematy polskie, ale także mające wymiar unijny lub globalny.

W latach 2012–2013 ukazało się w sumie 14 numerów iKAR.

7. Badania

7.1. Projekt badawczy „Regulowanie rynków telekomunikacyjnych” (2007)

W 2007 r. uruchomiony i zrealizowany został projekt badawczy pt. „Regulowanie rynków telekomunikacyjnych”; kierownikiem projektu był prof. Stanisław Piątek, kierownik Zakładu Publicznego Prawa Gospodarczego Katedry Prawnych Problemów Administracji i Zarządzania WZ UW (Członek Zwyczajny CARS). Projekt miał charakter interdyscyplinarny; wzięło w nim udział czternaście osób – prawników, ekonomistów, specjalistów w dziedzinie telekomunikacji i zarządzania, pracowników naukowych wyższych uczelni publicznych i niepublicznych, pracowników operatorów o pozycji dominującej i operatorów alternatywnych, prawników zatrudnionych w krajowych i zagranicznych

kancelariach prawniczych oraz pracowników służb Komisji Europejskiej zajmujących się procesem regulacji na szczeblu wspólnotowym. Uczestnicy projektu byli w większości Członkami Zwyczajnymi, Członkami Stowarzyszonymi lub Stałymi Współpracownikami CARS.

Projekt dotyczył procesu regulowania osiemnastu rynków telekomunikacyjnych (siedmiu detalicznych i jedenastu hurtowych) w Polsce, stanowiącego zasadniczy element zakrojonego na szeroką skalę sektorowego programu budowania konkurencji na rynkach telekomunikacyjnych, wychodzących ze stanu monopolu lub co najmniej podatnych na ograniczenia antykonkurencyjne. Przedmiotem badań były podstawy, uwarunkowania, przebieg i skutki decyzji regulacyjnych Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, nakładających na operatorów telekomunikacyjnych dysponujących znaczącą (dominującą) pozycją rynkową, obowiązki określonego zachowania.

Rezultaty badawcze projektu są przedmiotem książki (Regulowanie rynków telekomunikacyjnych. Praca zbiorowa pod red. Stanisława Piątka, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania UW, Warszawa 2007), będącej pierwszą publikacją z serii „Studia i Monografie Antymonopolowe i Regulacyjne”, wydawanej pod auspicjami CARS.

7.2. Projekt badawczo-wdrożeniowy „Wyłączenia grupowe spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję” (2007)

W r. 2007 zrealizowany został także projekt badawczo-rozwojowy nt. „Wyłączenia grupowe spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję”. Podstawą uruchomienia projektu było skierowane do CARS zlecenie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) opracowania założeń czterech rozporządzeń Rady Ministrów, określających zakres i warunki wyłączenia spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję określonych rodzajów porozumień. W tej – wdrożeniowej – części projektu wzięli udział: profesorowie A. Jasiński i T. Skoczny oraz dr Agata Jurkowska (Członkowie Zwyczajni CARS), dr Dawid Miąsik i dr Rafał Stankiewicz (Członkowie Stowarzyszeni CARS) i dr Ewelina Dorota Sage (Stały Współpracownik CARS).

Wdrożeniowym rezultatem projektu były założenia czterech rozporządzeń Rady Ministrów:

- a) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2007 r. w sprawie wyłączenia niektórych rodzajów porozumień dotyczących transferu technologii spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz.U. z 2007 r. Nr 137, poz. 963);
- b) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2007 r. w sprawie wyłączenia niektórych rodzajów porozumień zawieranych między przedsiębiorcami prowadzącymi działalność ubezpieczeniową spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz.U. z 2007 r. Nr 137, poz. 964);
- c) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2007 r. w sprawie wyłączenia określonych porozumień specjalizacyjnych i porozumień badawczo-rozwojowych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz.U. z 2007 r. Nr 230, poz. 1691);
- d) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2007 r. w sprawie wyłączenia określonych porozumień wertykalnych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz.U. z 2007 r. Nr 230, poz. 1692);

Zlecenie UOKiK obejmowało jednak nie tylko przygotowanie założeń ww. aktów prawnych, ale także przeprowadzenie badań nad zasadnością ich wydania oraz pożądaną treścią.

Wszystkie ustalenia badawcze zostały zawarte w przedłożonym UOKiK raporcie (Wyłączenia grupowe spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (raport końcowy)), o objętości

ca 230 stron. Są one jednak także zasadniczym elementem książki (Wyłączenia grupowe spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję – problemy prawne. Praca zbiorowa pod red. Agaty Jurkowskiej i Tadeusz Skoczny, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania UW, Warszawa 2008), drugiej publikacji z serii „Studia i Monografie Antymonopolowe i Regulacyjne” CARS (por. pkt 5.2. powyżej).

7.3. Projekt badawczy „Pozacenowa dyskryminacja antymonopolowa w świetle prawa antymonopolowego i orzecznictwa” (2008)

W 2008 r. CARS, na zlecenie Telekomunikacji Polskiej S.A., zrealizował projekt badawczy, poświęcony antymonopolowym aspektom dyskryminacji pozacenowej. Rezultatem projektu był raport pt. „Dyskryminacja pozacenowa – analiza prawna zjawiska w polskim i wspólnotowym prawie konkurencji”. Raport prezentował interpretację pojęcia, przesłanek i kryteriów dyskryminacji pozacenowej jako praktyki nadużywania pozycji dominującej w orzecznictwie antymonopolowym, tak wspólnotowym, jak i krajowym. Analiza praktyki stosowania prawa ochrony konkurencji doprowadziła do identyfikacji następujących parametrów dyskryminacji pozacenowej: jakość (towaru/ usługi), czas, dostęp do informacji, kompetencje pararegulacyjne przedsiębiorcy dominującego, ilość.

7.4. Projekt badawczy „Usługi portów lotniczych w Unii Europejskiej i w Polsce – uwarunkowania antymonopolowoprawne i regulacyjne” (2009)

We współpracy z PP Porty Lotnicze (PPL) CARS zrealizował w 2009 r. projekt badawczy pt. „Usługi portów lotniczych w Unii Europejskiej i w Polsce – uwarunkowania antymonopolowoprawne i regulacyjne”. Zespół badawczy tworzyli pracownicy Wydziału Zarządzania UW oraz pracownicy PPL. Uwarunkowania antymonopolowe świadczenia usług portów lotniczych zostały zidentyfikowane, zaprezentowane i poddane analizie głównie w świetle najnowszego orzecznictwa europejskiego. Natomiast uwarunkowania regulacyjne, wobec tego, że ewoluowały one w latach 1992/1993-2009, zidentyfikowane zostały poprzez akty normatywne obowiązujące od dawna oraz wydane lub zaproponowane w ostatnim okresie. Szczególny nacisk położony został zwłaszcza na akty i projekty aktów (jak też liczne inne dokumenty, w tym raporty z badań zleconych przez Komisję Europejską) będące elementem tzw. pakietu dotyczącego portów lotniczych (*airport package*), przyjętego przez Komisję (KE) w styczniu 2007 r., obejmującego przede wszystkim kwestie zarządzania portami lotniczymi w Europie w kontekście ich rosnącego znaczenia dla transportu powietrznego. Pod względem przedmiotowym projekt badawczy obejmował następujące obszary problemowe:

- (1) zasady definiowania rynków usług lotniczych;
- (2) antymonopolowy kontekst funkcjonowania portów lotniczych, w tym (a) stosowanie reguł konkurencji wobec zarządzających portami lotniczymi w świetle doświadczeń orzeczniczych w UE i w Polsce, (b) prewencyjna kontrola koncentracji na rynkach usług lotniczych, (c) pomoc publiczna w kontekście funkcjonowania portów lotniczych;
- (3) regulacyjny kontekst funkcjonowania portów lotniczych, w tym (a) podział ruchu lotniczego pomiędzy porty lotnicze, (b) opłaty lotniskowe, (c) usługi obsługi naziemnej, (d) ochrona środowiska/hałas;
- (4) relacje między własnością a zarządzaniem portami lotniczymi (badaniu poddane zostały cztery największe rynki portów lotniczych: Wielka Brytania, Niemcy, Hiszpania i Portugalia (łącznie) oraz Francja).

Szczegółowe rezultaty badań przeprowadzonych w powyższych zakresach problemowych mogą znaleźć zastosowanie w działalności wszystkich podmiotów zarządzających portami lotniczymi i/lub świadczących w nich usługi. Raport z badań opublikowany zostanie w formie książkowej w serii wydawniczej CARS w 2010 r.

7.5. „Usługi portów lotniczych w UE i w Polsce II – wybrane zagadnienia” (2011)

Grupa badawcza związana z CARS we współpracy z przedstawicielami Przedsiębiorstwa Państwowego „Porty Lotnicze” (PPL) zrealizowała w 2011 r. projekt zatytułowany „Usługi portów lotniczych w UE i w Polsce II – wybrane zagadnienia”. Projekt stanowił kontynuację badań podjętych w 2009 r., których wyniki opublikowane zostały w pracy zbiorowej wydanej w 2010 r. pod tytułem „Usługi portów lotniczych w UE i w Polsce a prawo konkurencji i regulacje lotniskowe” (piąty tytuł Programu Wydawniczego CARS). W nowej edycji projektu grupę badawczą tworzyli ponownie pracownicy WZ UW oraz PPL, a ponadto zaangażowani byli również przedstawiciele Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej.

Dwa obszary badawcze realizowane w 2011 r. stanowiły kontynuację badań z 2009 r. – były to: stosowanie unijnych i krajowych reguł konkurencji do działalności portów lotniczych oraz uwarunkowania regulacyjne świadczenia usług portów lotniczych. Całkowicie nowymi zagadnieniami podjętymi w projekcie zrealizowanym w 2011 r. były: wymogi regulacyjnej dla zapewnienia bezpieczeństwa operacji w portach lotniczych oraz analiza porównawcza efektywności wybranych europejskich portów lotniczych (Warszawa, Budapeszt, Praga, Kopenhaga, Wiedeń i Zurych). Wyniki badań zostały opublikowane w książce pt. „Usługi portów lotniczych w Unii Europejskiej i Polsce II – wybrane zagadnienia” pod redakcją prof. Tadeusza Skoczego i Filipa Czernickiego.

8. Działalność konsultacyjna i doradcza

W 2010 r. pod auspicjami CARS opracowana została ekspertyza „Klasyfikacja jako pomocy państwa – w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE – przepisu § 10 ust. 5 projektowanego rozporządzenia Ministra Gospodarki szczegółowo regulującego m.in. zakres obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectwa pochodzenia z kogeneracji”. Ekspertyza, przygotowana przez prof. Tadeusza Skoczego i Łukasza Grzejdziaka, poświęcona była zasadności zgłoszenia Komisji Europejskiej projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki. Projektowane rozporządzenie wprowadziłoby do krajowego systemu certyfikacji energii elektrycznej pochodzącej z wysokosprawnej kogeneracji modyfikacji zakresu uwzględniania uzasadnionych kosztów uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia z kogeneracji albo poniesienia opłaty zastępczej w kalkulacji cen energii elektrycznej, ustalanych w taryfach przedsiębiorstw energetycznych realizujących te obowiązki. Ekspertyza opracowana została na zlecenie jednej z kancelarii prawnych.

W maju 2012 r. CARS przedstawił opinię w sprawie założeń nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji i konkurentów przedstawionych przez Prezesa UOKiK. Opinię sporządziła Grupa Robocza powołana przez CARS, w której skład weszli przedstawiciele doktryny i praktycy. Opinia obejmuje nie tylko ocenę zmian zaproponowanych przez Prezesa UOKiK, ale także propozycje zmian pożądaných, ale nie ujętych w założeniach nowelizacji. Opinia została udostępniona na stronie internetowej CARS (http://www.cars.wz.uw.edu.pl/tresc/doradztwo/06/Opinia_GR_CARS-fin.pdf) i stała się przyczynkiem do ożywionej dyskusji na temat nowelizacji prowadzonej na łamach iKAR.

We wrześniu 2012 r. CARS przekazał Komisji dokument odzwierciedlający stanowisko Grupy Roboczej w konsultacjach publicznych Komisji Europejskiej dotyczących wytycznych w sprawie wyłączeń grupowych spod obowiązku zgłaszania pomocy państwa ustanowionego przez art. 108(3) TFUE. Wszystkie uwagi przesłane w toku konsultacji stały się przedmiotem przeglądu rozporządzenia wyłączającego w 2013 r. Stanowisko Grupy Roboczej CARS (pod kierownictwem dra Ł. Grzejdziaka z Wydziału Prawa i Administracji UŁ) zostało udostępnione na stronie internetowej Centrum (http://www.cars.wz.uw.edu.pl/tresc/doradztwo/07/gber_questionnaire_pl_CARS_final.pdf).

W kwietniu 2013 r. CARS przekazał Komisji dokument odzwierciedlający stanowisko Grupy Roboczej w konsultacjach publicznych Komisji Europejskiej dotyczących Zielonej Księgi w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw produktów spożywczych i niespożywczych między przedsiębiorstwami. W skład Grupy Roboczej CARS, której przewodniczył prof. Tadeusz Skoczny, weszli pracownicy naukowcy WZ UW oraz przedstawiciele dostawców i sieci handlowych. Odpowiedzi na ankietowe pytania Komisji opracowane przez Grupę Roboczą CARS zostały udostępnione na stronie internetowej Centrum (<http://www.cars.wz.uw.edu.pl/tresc/doradztwo/08/Responses.pdf>).

9. Działalność edukacyjna i inna

CARS wypracował program studiów podyplomowych „Ochrona Konkurencji i Regulacja w Sektorach Infrastrukturalnych” (ARIS) w dwóch ścieżkach tematycznych: Telekomunikacja i Energetyka. Programy studiów i zasady rekrutacji są dostępne na stronie www.aris.wz.uw.edu.pl. W roku akademickim 2011/2012 zrealizowana została pierwsza edycja studiów podyplomowych dla osób związanych z branżą telekomunikacyjną.

W ofercie CARS znajdują się również szkolenia z zakresu ochrony konkurencji i regulacji. Dotychczas CARS przeprowadził takie szkolenia dla pracowników firmy reprezentującej branżę naftową oraz firmy telekomunikacyjnej. Szkolenie objęły tematykę nadużywania pozycji dominującej, reguł konkurencji w kontekście importu równoległego w UE, porozumień dystrybucyjnych oraz potencjalnych antymonopolowych skutków wymiany informacji.

Od 2013 r. CARS zaczął oferować wykłady gościnne. Do końca 2013 r. odbyły się dwa wykłady gościnne, realizowane jako samodzielne przedsięwzięcia, oraz jeden wykład okolicznościowy, towarzyszący uroczystości wręczenia Nagrody CARS za 2013 r. Gośćmi CARS byli: w dniu 1 marca 2013 r. Eduardo Pereira (STR Holding, Managing Director & Chief Legal Officer) z wykładem zatytułowanym „International Upstream Investments: Legal Framework”, a w dniu 22 maja 2013 r. – Zbigniew Grycan (Szef Rady Nadzorczej firmy „Grycan Lody od Pokoleń”) z wykładem „Jak odnieść sukces na konkurencyjnym rynku?”.

Wykład okolicznościowy na uroczystości wręczenia Nagrody CARS, która miała miejsce w dniu 6 czerwca 2013 r., wygłosił prof. Andrzej Wróbel, Sędzia Trybunału Konstytucyjnego. Wykład był zatytułowany „Swobody unijne a prawa podstawowe po Traktacie z Lizbony”.

Warszawa, 12 lutego 2014 r.

dr Agata Jurkowska-Gomułka

Zakład Europejskiego Prawa Gospodarczego Wydziału Zarządzania UW

agathajur@o2.pl